

ศึกษาแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในชุมชนบ้านบือแนแล
อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

Study the Behavior Guidelines of Muslim Youth towards the Elderly in the
Ban Buenalae Community, Mueang District, Narathiwat Province

วันอิมรอน แวปา¹ อานิส พัฒนปรีชาวงศ์² เจ๊ะเหล๊ะ แวกพงค์³ มุฮัมมัด อุมูดี⁴ อัลอามีน เจะนี⁵

Wan Imron Waepa,¹ Anis Pattanaprichawong,² Cheloh khaekphong,³

Muhammad Umudee,⁴ Al-Ameen Cheni⁵

(Received: Jun 13, 2025; Revised: Dec 09, 2025; Accepted: Dec 15, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในอิสลาม 2. เพื่อศึกษาปัญหาของการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในชุมชนบ้านบือแนแล อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำราวิชาการอิสลาม เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย จากกลุ่มตัวอย่างเยาวชนมุสลิมที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านบือแนแล จำนวน 86 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. การปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในอิสลาม โดยภาพรวมมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยคิดค่าเฉลี่ย = 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการเข้าถึงบริการต่าง ๆ เช่น การช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน อยู่ในอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย 4.45 และ 2. พบว่าเยาวชนมุสลิมส่วนใหญ่มีปัญหาในการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ ทั้งในคำพูดและการกระทำ เช่น การพูดจาไม่สุภาพพูดจาหยาบคายหรือแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เพราะในศาสนาอิสลาม การให้เกียรติผู้อาวุโสถือเป็นสิ่งสำคัญที่สร้างความสัมพันธ์อันดีในชุมชน มีการเปิดใจรับฟังเรื่องราวประสบการณ์จากผู้สูงอายุ เพื่อเรียนรู้และสืบทอดคุณค่าทางวัฒนธรรม และมีสวัสดิการที่ทั่วถึงและครอบคลุม เพราะผู้สูงอายุบางท่านต้องใช้ชีวิตลำพังไม่ได้มี

¹ สาขาวิชาอิสลามศึกษา สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

² Department of Islamic Studies, Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University (Corresponding author / Email: waeamrene.w@pnu.ac.th)

³ สาขาวิชาอิสลามศึกษาปริญญาโท สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

⁴ Master of Islamic Studies, Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University (Email: anis.p@pnu.ac.th)

⁵ สาขาวิชาอิสลามศึกษาปริญญาโท สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

⁶ Master of Islamic Studies, Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University (Email: cheloh.k@pnu.ac.th)

⁷ สาขาวิชาอิสลามศึกษาปริญญาโท สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

⁸ Master of Islamic Studies, Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University (Email: muhammad.u@pnu.ac.th)

⁹ สาขาวิชาอิสลามศึกษา สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹⁰ Department of Islamic Law, Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University (Email: 6460903039@pnu.ac.th)

ลูกหลานคอยดูแล อีกทั้งผู้สูงอายุบางท่านยังคงต้องทำงานหนัก หาเช้ากินค่ำ เพื่อประทังชีวิต ทั้งนี้ขอให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้สูงอายุ ผู้ที่เป็นรากฐานสำคัญของชุมชน

คำสำคัญ: แนวทางการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ เยาวชนมุสลิม ผู้สูงอายุ

ABSTRACT

This research is a quantitative study with the objectives: 1. to study the behavior of Muslim youth towards the elderly in Islam, and 2. to study the problems in the behavior of Muslim youth towards the elderly in the community of Ban Bue Nae, Mueang District, Narathiwat Province. Data were collected from books, Islamic academic textbooks, academic papers, and other related research through simple random sampling. A questionnaire was used as a research tool, with a sample group of 86 Muslim youth residing in the Ban Bue Nae Lae community. The data were analyzed using percentage values, mean, and standard deviation. The findings of the study revealed that: 1. The behavior of Muslim youth towards the elderly in Islam, overall, had a high average score, with a mean of 4.26. When considering individual items, it was found that promoting the elderly's access to various services, such as providing assistance in emergencies, ranked first with a mean of 4.45. 2. It was found that most Muslim youth had problems in their behavior towards the elderly, both in terms of speech and actions, such as using polite language, not speaking rudely, or displaying inappropriate behavior. In Islam, respecting the elderly is important for fostering good relationships within the community. There is a need to be open to listening to the experiences of the elderly in order to learn and preserve cultural values. Additionally, there should be comprehensive welfare, as some elderly people live alone without children to take care of them, and some still have to work hard to make a living. It is crucial to recognize the value and importance of the elderly, who are the foundation of the community.

Keywords: *Guidelines for treating the elderly, Muslim youth, Elderly people*

บทนำ

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเยาวชนจะไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องการเคารพปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าการเคารพปฏิบัติตนของเยาวชนต่อผู้สูงอายุนั้นมีความประหลาดตัวที่ไม่ควร เช่น การทะเลาะถกเถียงกับผู้สูงอายุ มารยาทการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติตนดังกล่าวไม่เป็นที่สนับสนุนในศาสนาอิสลาม ในสังคมไทยปัญหาการเคารพปฏิบัติตนของเยาวชนต่อผู้สูงอายุนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม วัยรุ่นเป็นวัยที่หลายคนให้ความสนใจมากที่สุด เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์แปรปรวน ขาดการยั้งคิด รักสนุก ตามเพื่อน คิดอะไรง่าย ๆ เป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ (ปัญญา เรือนดี, 2567) บางคนอาจจะเสียคนในช่วงวัยนี้ หรือบางคนอาจจะสร้างอนาคตที่ดีให้กับตัวเอง ประการสำคัญของเยาวชนมุสลิมต้องเข้าใจคือการประพฤติ เคารพปฏิบัติตนที่

แตกต่างจากศาสนาอื่น เพราะสิ่งสำคัญคือเรามีแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตจากบรรดาท่านนบี บรรดา
 ศอฮาบะฮ์ เรามีคู่มือในการดำเนินชีวิตคือพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็น
 เป็นความดี หรือความชั่วที่เราปฏิบัตินั้นล้วนต้องกลับไปสู่การตอบแทน หรือการลงโทษจากอัลลอฮ์ ซ.บ.
 ดังนั้นเยาวชนมุสลิมจะปฏิบัติตามแบบอย่างศาสนาอื่นมิได้ด้วยประการทั้งปวงดังที่อัลลอฮ์ ซ.บ. ทรงตรัสไว้
 ในอัลกุรอานซูเราะห์อัซซารียาต โองการที่ 56 ความว่า “และข้ามิได้สร้างญิน และมนุษย์เพื่ออื่นใด เว้นแต่
 เพื่อเคารพภักดีต่อข้า” อัลลอฮ์ ซ.บ. ทรงตรัสไว้ในอัลกุรอานซูเราะห์อันนิซาอ์ โองการที่ 59 ความว่า “ผู้
 ครุฑาทั้งหลาย จงเชื่อฟังอัลลอฮ์ ซ.บ. และเชื่อฟังรอสูล ศ.ล. เกิดและผู้ปกครองในหมู่พวกเจ้าด้วย”
 (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย, 2542).

ด้วยสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงทางด้านจริยธรรม รวมถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่
 แพร่หลายไปทั่วโลก ทำให้เยาวชนมุสลิมค่อย ๆ เดินตามรอยอิทธิพลตะวันตก (สมพร โกมารทัต, อรัญญา
 ตัญญ์คัมภีร์, และศิริพร สัจจามันท์, 2022) ไม่ให้ความสำคัญต่อศาสนาประเพณีปฏิบัติตนตามใจชอบ ทำให้
 เกิดปัญหามากมายกับเยาวชนมุสลิมและเกิดปัญหาด้านแนวคิดเพราะมีทัศนคติที่แตกต่างกัน ทำให้เกิด
 ความไม่เข้าใจกัน ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนอาจให้ความสำคัญกับเรื่องอื่น เช่น เพื่อน การงาน
 อาชีพ นอกเหนือจากเรื่องของผู้สูงวัย การเข้าถึงเทคโนโลยีที่เข้าถึงง่ายและรวดเร็ว ทำให้เยาวชนมุสลิมให้
 ความสำคัญและปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในโซเชียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม ซึ่งติดต่อกันสะดวกโดย
 ผ่านการพิมพ์ข้อความแชท วิดีโอคอล เป็นต้น ทำให้เกิดสังคมก้มหน้า ซึ่งมองข้ามคนใกล้ตัวอย่างผู้สูงวัยที่
 อยู่ในครอบครัวส่งผลให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแม้ศาสนาอิสลามและวัฒนธรรมมลายูมุสลิมจะสอน
 ให้เยาวชนให้ความเคารพและดูแลผู้สูงอายุดังนี้ในปัจจุบันอาจพบว่าบางส่วนของเยาวชนมีพฤติกรรมที่
 เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่นขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ หรือไม่แสดงความเคารพเหมือนในอดีต
 จึงเกิดคำถามว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านบือแนแลปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างไร และปัจจัยใดที่ส่งผลต่อ
 พฤติกรรมเหล่านั้น

ปัญหาการเคารพต่อผู้สูงวัยของเยาวชนบ้านบือแนแลคือเยาวชนบ้านบือแนแลไม่ค่อยให้
 ความสำคัญเกี่ยวกับการเคารพปฏิบัติตนต่อผู้สูงวัย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเคารพปฏิบัติตนที่ไม่สมควร
 และไม่เหมาะสม เช่น มีการทะเลาะถกเถียง มีปากเสียงกันและขึ้นเสียงกับผู้สูงวัย ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าว
 ไม่เป็นที่สนับสนุนในอิสลาม ปัญหาดังกล่าวของชุมชนบ้านบือแนแลเกิดขึ้นจากปัญหาเชิงพฤติกรรมและ
 การเปลี่ยนแปลงของสังคมในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านครอบครัวส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับ
 เรื่องงานของตนมากกว่าเรื่องครอบครัว ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาได้อบรมสั่งสอนครอบครัวของตน อีกปัญหาหนึ่ง
 คือเยาวชนมีการยุ่งเกี่ยวข้องกับยาเสพติดซึ่งเป็นที่ระบาคหนักในชุมชนบ้านบือแนแลยังไม่มีการศึกษาเชิง
 ลึกเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในพื้นที่เฉพาะอย่างชุมชนบ้านบือแนแล ซึ่ง
 มีบริบทเฉพาะของตนเอง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการศึกษาเพื่อเข้าใจถึงรูปแบบพฤติกรรมและแนวคิดของ
 เยาวชนในชุมชนบ้านบือแนแล

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของ
 เยาวชนมุสลิมชุมชนบ้านบือแนแล อำเภอมือเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยมีความคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
 ผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปแก้ไขพฤติกรรมการเคารพต่อผู้สูงวัยของเยาวชนบ้านบือแนแล อย่างมี
 ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในชุมชนบ้านป้อแนแล อำเภอมือง จังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมบ้านป้อแนแล อำเภอมือง จังหวัดนราธิวาส

ทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดวิจัย

การศึกษาแนวทางและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของเยาวชนมุสลิมชุมชนบ้านป้อแนแล อำเภอมือง จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้ มาลี อาแว (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุของชุมชนบ้านป้อแนแล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุของชุมชนบ้านป้อแนแล และเพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุชุมชนบ้านป้อแนแล โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน ซึ่งเป็นเยาวชนมุสลิมที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านป้อแนแล นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แล้วนำผลการวิเคราะห์มาอธิบายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบและแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุของชุมชนบ้านป้อแนแลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุนั้นเป็นจำป็น อยู่ในอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย 4.35 และ 2. เยาวชนมุสลิมของชุมชนบ้านป้อแนแลมีรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุในชุมชนของตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ายาวชนมุสลิมของชุมชนบ้านป้อแนแลนั้นส่งเสริมให้มีกิจกรรมพบปะระหว่างเยาวชนมุสลิมกับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับแรก คิดค่าเฉลี่ย 4.26 จากวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดค่าเฉลี่ย 3.95 สำหรับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ควรยอมรับและรับฟังปัญหาของทั้งสองฝ่ายเพื่อสร้างความเข้าใจและแก้ปัญหาาร่วมกันรวมถึงสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์ที่ดีมากยิ่งขึ้น

กนกวรรณ ทองคำสิง (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ” จากคำกล่าวที่ว่า “วิถีชีวิตของผู้สูงอายุ” ผู้สูงอายุจะหวังพึ่งลูกหลานในยามแก่เฒ่าวันมีแต่จะล้มเหลวผู้สูงอายุต้องหันมาช่วยเหลือพึ่งตนเองให้ได้ ตามอุดมการณ์ของชาติที่พยายามสร้างกระบวนการพัฒนาทุกระดับให้หันทิศทางไปสู่การมีชีวิตที่ปกติสุขให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี (Good Quality of Life) ภายใต้หลักการพึ่งพาตนเองการพัฒนาประเทศจะก้าวหน้าไปได้อย่างดีหรือรวดเร็วมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญคือคุณภาพของประชากรและเครื่องมือสำคัญของแต่ละสังคมที่มีบทบาททำให้ประชากรมีคุณค่าต่อการพัฒนาหรือการศึกษาถึงแม้ปัญหามาจากนานาประการทั้งการเมืองเศรษฐกิจและสังคมซึ่งจะพึ่งแต่การศึกษาเพียงอย่างเดียวมิได้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเข้าสนับสนุนแต่การศึกษาก็ยังเป็นตัวประกอบสำคัญที่ชี้ให้เห็นสมมติฐานของปัญหาแนวทางและวิธีการดำเนินการแก้ไขการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในด้านการพัฒนาตลอดทุกขั้นตอนทั้งการกระตุ้นให้เห็นปัญหาที่ต้องแก้ไขการให้ความรู้และทักษะซึ่งจำเป็นต่อการแก้ปัญหาต่างๆในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นรากฐานของการชีวิตการพัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านต่างๆในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพรวมทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคความก้าวหน้าของข้อมูลข่าวสารได้อย่างยั่งยืน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวพบว่า งานวิจัยของมาลีนี อาแว มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยในครั้งนี้ในด้านแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุ และจากการศึกษาจากวารสารของ กนกวรรณ ทองคำถึง พบว่ามีประเด็นหัวข้อที่คล้ายคลึงกันกับงานวิจัยในครั้งนี้ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนั้นการทํารวบรวมในครั้งนี้จะพัฒนาให้ดีขึ้นโดยเฉพาะแนวการปฏิบัติให้เป็นรูปกระทำในสังคมปัจจุบัน การทํารวบรวมในครั้งนี้เรามีการเลือกชุมชนมุสลิมบ้านบ่อแฉะ ในหัวข้อ การศึกษาแนวทางและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของเยาวชนมุสลิมบ้านบ่อแฉะ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาสผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ พร้อมกับประกอบด้วยความหมาย ความสำคัญ และหลักการที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

คํานิยามเยาวชนมุสลิม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า "เยาวชน" ไว้หมายถึงบุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่เป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส ความหมายของเยาวชนมุสลิมตามทัศนะของอิสลาม เยาวชนมุสลิมในภาษาอาหรับมาจากคำว่า “ซาบาบ” หมายถึงผู้ชายที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปี จนถึงอายุ 33 ปี สุภาพบุรุษมุสลิม เป็นคำภาษาอาหรับที่ใช้เรียกชื่อผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม แปลว่า ผู้ที่ไฝหาความสันติ และเป็นผู้ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ซ.บ. ว่า เป็นพระเจ้าที่แท้จริงเพียงองค์เดียว และนอบน้อมยอมจำนนตามพระประสงค์ของอัลลอฮ์ ซ.บ. โดยสิ้นเชิง (มาลีนี อาแว, 2561) มุสลิม เป็นคำภาษาอาหรับเช่นกัน หมายถึง ผู้ที่นอบน้อมและยอมจำนนต่อข้อบัญญัติของอัลลอฮ์ ซ.บ. และหมายถึงผู้ที่ยอมรับนับถือศาสนาอิสลาม

จากคํานิยามทั้งสองระหว่าง “เยาวชน” กับ “มุสลิม” มารวมกันเป็นเยาวชนมุสลิม หมายถึงผู้ชายที่มีอายุ 14 ปีแต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์และยังมิใช่เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสที่นับถือศาสนาอิสลาม (มาลีนี อาแว, 2561)

ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายเยาวชน หมายถึงบุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์และไม่ใช่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้วจากการจดทะเบียนสมรส ในทางกฎหมายก็ถือว่าบุคคลที่มีอายุระหว่างนี้เป็นเยาวชนและหากต้องระวางโทษก็จะพิจารณาโทษแตกต่างจากผู้ใหญ่ ความหมายในระดับสากลโดย (UNICEF) ระบุว่าเยาวชน หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาวคือผู้มีอายุระหว่าง 15-25 ปีหรือเป็นช่วงวัยหนุ่มสาว แต่ในประเทศไทยคนส่วนใหญ่มักเข้าใจกันว่าเยาวชนมีช่วงอายุระหว่าง 13-25 ปี เพราะเริ่มต้นช่วงรอยต่อระดับชั้นเรียนจากประถมศึกษาเป็นมัธยมศึกษาและปลายช่วงของการจบปริญญาตรีแล้ว

คํานิยามผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุตามหลักการบุคคลจะเข้าข่ายเป็นผู้สูงอายุมีเกณฑ์พิจารณาแตกต่างกัน โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุไว้ 4 ลักษณะ

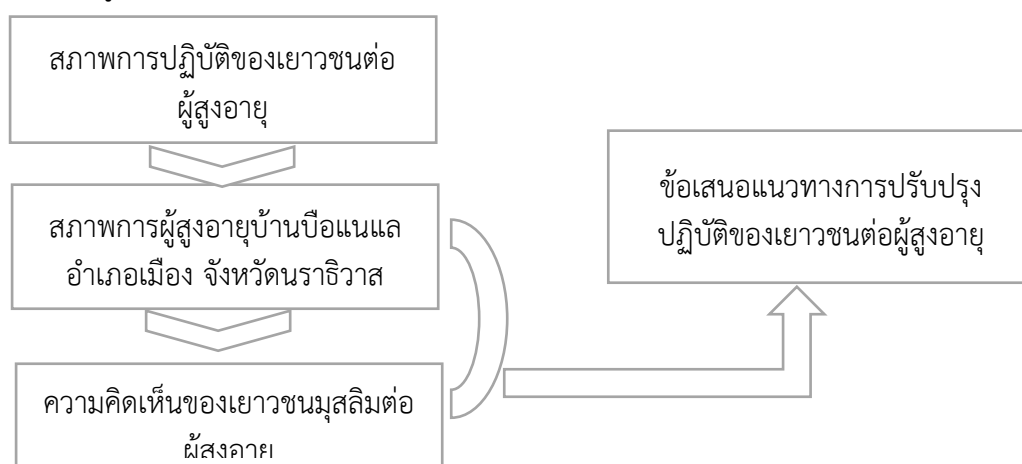
1. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากอายุจริงที่ปรากฏ (Chronological Aging) จากจำนวนปีหรืออายุที่ปรากฏจริงตามปฏิทินโดยไม่นำเอาปัจจัยอื่นมารวมพิจารณาด้วย
2. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (Physiological Aging หรือ Biological Aging) กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุขัยในแต่ละปี
3. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ (Psychologic Aging) จากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ สติปัญญา และการรับรู้ที่ถดถอยลง
4. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากบทบาททางสังคม (Sociological Aging) จากบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล ตลอดจนความรับผิดชอบในการทำงาน

ลดลง ความหมายของผู้สูงอายุตามภาษาอาหรับเรียกว่า “อัลอะลุซ” ซึ่งมีความหมายตามหลักภาษาคือผู้ที่มีอายุมาก (มาลีนิ อาแว, 2661) การปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุเป็นการให้ความเคารพนับถือ ทั้งในเรื่องของการใช้กิริยาจาที่สุภาพ อ่อนน้อม และประพฤติปฏิบัติต่อเขาด้วยความเคารพ การปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุไม่ได้หมายถึง การปฏิบัติตนที่ถึงขั้นการยกย่องจนเกินความเป็นจริง แต่หมายถึงการให้เกียรติและให้ความเคารพเท่าที่ศาสนาอนุญาต เช่น การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ให้ถือตามความเป็นอาวุโสของท่าน (นิรัชรา ลิลละฮ์กุล และปัทมา สุพรรณกุล, 2563; บุญประจักษ์ จันทรวิน และนรานุช ชะระเชื่อน, 2565) ท่านศาสตราจารย์หมัด ศ.ล. ท่านกล่าวสวัสดีต่อคนอื่นเสมอ เมื่อเจอกันไม่นานไม่ว่าเขาผู้นั้นจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ แต่ถ้าผู้นั้นได้กล่าวสวัสดีก่อน ท่านจะตอบรับสวัสดีของเขอย่างสมบูรณ์ อัลลอฮ์ ซ.บ. ทรงตรัสไว้ในซูเราะห์อันนิสาอ์ โองการที่ 86 ความว่า “และเมื่อพวกเขาได้รับคำอวยพรจะด้วยคำอวยพรใด ๆ ก็ตาม ก็จงกล่าวคำอวยพรตอบที่ดีกว่านั้น หรือไม่ก็กล่าวคำอวยพรนั้นตอบกลับไป แท้จริงอัลลอฮ์ ซ.บ. ทรงคำนวณนับในทุกสิ่งทุกอย่าง”

และทรงกำชับอีกว่า เจ้าจงแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนเมื่อเจอกันและจงให้ความเคารพต่อผู้อื่นเสมอ อัลลอฮ์ ซ.บ. ทรงตรัสไว้ในซูเราะห์อัลฟุรกออัน โองการที่ 63 ความว่า “และปวงบ่าวของพระเจ้าทรงกรุณาปรานีคือ บรรดาผู้ที่เดินบนแผ่นดินด้วยความสงบเสียง และเมื่อพวกเขาไกลจากกล่าวทักทายพวกเขา พวกเขาจะกล่าวว่า ศานติ หรือสลาม” จากโองการข้างต้นแสดงให้เห็นว่าอิสลามได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งว่าให้เรานั้นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น พร้อมกับแนะนำมารยาทและกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในสังคมเอาไว้ เช่น มุสลิมเมื่อมีการพบกันต้องให้สวัสดีต่อกัน และผู้ที่กล่าวก่อนย่อมมีความประเสริฐมากกว่า ท่านศาสตราจารย์หมัด ศ.ล. ได้กล่าวไว้ในหนังสือรายงานโดยอัลบะคอรี เลขที่ 6018 ความว่า “ผู้ใดศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ซ.บ. และศรัทธาต่อวันสุดท้ายเขาจะต้องพูดจาที่ดี หรือไม่ก็เจียบ และผู้ใดศรัทธาในอัลลอฮ์ ซ.บ. และวันสุดท้าย เขาจะต้องให้เกียรติเพื่อนบ้านของเขา และผู้ใดศรัทธาในอัลลอฮ์ ซ.บ. และวันสุดท้ายเขาจะต้องให้เกียรติแขกของเขา” ดังนั้นการปฏิบัติตนต่อผู้ที่อาวุโสกว่าหรือผู้ที่สูงส่งกว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง การปฏิบัติตนต่อผู้ที่อาวุโสก็คือ การที่เราได้เคารพในความเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรี และการเป็นผู้มีศาสนาไม่ได้เคารพในรูปพรรณสัณฐานหรืออำนาจ ถ้าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และการเป็นผู้ที่มีศาสนาได้หมดไปจากเขา การเคารพและการให้การให้เกียรติต่อเขาถือว่าไม่จำเป็นอีกต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในชุมชนบ้านป้อมแฉะ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของเยาวชนมุสลิมชุมชนบ้านป้อแนแล อำเภอมือเมือง จังหวัดนราธิวาส ในครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบที่บรรลุตตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของเยาวชนมุสลิมชุมชนบ้านป้อแนแล อำเภอมือเมือง จังหวัดนราธิวาส

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เยาวชนมุสลิมบ้านป้อแนแลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ถึง 30 ปี จำนวน 115 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เยาวชนมุสลิมบ้านป้อแนแลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ถึง 30 ปี จำนวน 86 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย โดยใช้ตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามแนวทางและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของเยาวชนมุสลิมชุมชนบ้านป้อแนแล ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อได้แก่ อายุ การศึกษาด้านศาสนา การศึกษาด้านศาสนา สถานภาพ เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวทางและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของเยาวชนมุสลิมชุมชนบ้านป้อแนแลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของเยาวชนมุสลิมชุมชนบ้านป้อแนแล

สำหรับการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวทางและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของเยาวชนมุสลิมชุมชนบ้านป้อแนแล แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ทสเกล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและให้ค่าน้ำหนักคะแนนแต่ละระดับ โดยกำหนดความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับดังนี้ ระดับ 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มาก ระดับ 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย ระดับ 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ทั้งนี้ในการแปลความหมายข้อมูลใช้หลักเกณฑ์ในการแปลผล โดยกำหนดช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแจงแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนมุสลิมบ้านป้อแนแล
- 3.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
- 3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ในการตอบที่ละฉบับแล้วจึงมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป (SPSS) มีรายละเอียดดังนี้

 - 4.1 การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม
 - 4.2 การลงรหัส นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้ว มาลงรหัสตามที่ได้กำหนดรหัสล่วงหน้าสำหรับแบบสอบถามที่เป็นปลายปิด
 - 4.3 ประมวลผลแบบสอบถามหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยเครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้ประเมินในแบบสอบถาม
 - 4.4 การวิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้มาวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยวิธีการบรรยายสรุป (Inductive data analysis)

ผลการวิจัย

จากผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในชุมชนบ้านป้อแนแลพบว่า ระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1. การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉินอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82
2. การตระหนักว่าการปฏิบัติตนที่ดีต่อผู้สูงอายุเป็นสิ่งจำเป็น อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80
3. การเชิญชวนผู้สูงอายุให้เข้าร่วมกิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพ อยู่ในระดับความคิดเห็นมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุ	4.00	0.79	มาก
2	ท่านคิดว่าการปฏิบัติตนที่ดีต่อผู้สูงอายุนั้นเป็นสิ่งจำเป็น	4.44	0.80	มาก
3	ท่านมักให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุ	4.39	0.72	มาก
4	ท่านให้สลามก่อนทุกครั้งเมื่อพบเจอผู้สูงอายุ	4.12	0.82	มาก
5	ท่านมักเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้สูงอายุ	4.32	0.78	มาก

6	ท่านมักพูดจาอ่อนโยน และรับฟังคำตักเตือน เมื่อพูดคุยกับผู้สูงอายุ	4.40	0.69	มาก
7	ท่านไม่แสดงนิสัยก้าวร้าวต่อผู้สูงอายุ	4.36	0.78	มาก
8	ท่านมักจะคลุกคลีกับผู้สูงอายุอยู่เสมอ	3.83	0.94	มาก
9	ท่านไม่ขัดจังหวะหรือพูดแทรกเวลาคุยกับผู้สูงอายุ	4.22	0.85	มาก
10	ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมสานสัมพันธ์ผู้สูงอายุในชุมชนอย่างต่อเนื่อง	4.25	0.82	มาก
11	รณรงค์ให้คนในชุมชนมีการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุในชุมชน	4.36	0.75	มาก
12	เชิญชวนผู้สูงอายุให้เข้าร่วมการดูแลสุขภาพ	4.40	0.78	มาก
13	ส่งเสริมให้มีการจัดเวทีให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถ	4.04	0.94	มาก
14	ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชน หรือมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.32	0.72	มาก
15	ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการเข้าถึงบริการต่างๆ เช่นการช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน	4.45	0.82	มาก
ภาพรวม		4.26	0.8	มาก

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในชุมชนบ้านบือแนแล อำเภอมือเมือง จังหวัดนราธิวาส สามารถอภิปรายผลโดยสังเขปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในอิสลามตามหลักศาสนาอิสลามผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยคิดค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.8 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชุมชนดังกล่าวมีความตระหนักและเข้าใจบทบาทของตนในการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่เน้นการให้เกียรติ เคารพ และดูแลผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากการได้รับการปลูกฝังจากครอบครัว ชุมชน และสถาบันศาสนา ตลอดจนบทบาทของมัสยิดและโรงเรียนศาสนาในพื้นที่ที่มีส่วนในการถ่ายทอดคุณธรรมและจริยธรรม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุบ้านบือแนแล อำเภอมือเมือง จังหวัดนราธิวาส พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งยังคงประสบปัญหาในการปฏิบัติตน ทั้งในด้านการใช้ถ้อยคำและพฤติกรรม เช่นการพูดจาไม่สุภาพ พูดหยาบคาย หรือแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุซึ่งขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามที่เน้นย้ำถึงการเคารพผู้มีอาวุโสในฐานะที่เป็นแหล่งของภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ทั้งนี้ ยังพบปัจจัยเสริมอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อปัญหาดังกล่าว เช่น บางครอบครัวมีโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้สูงอายุต้องใช้ชีวิตลำพัง หรือขาดการดูแลจากลูกหลาน บางรายยังต้องทำงานหนักเพื่อยังชีพ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างวัยอาจไม่แน่นแฟ้นเท่าที่ควร ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (มาลินี อาแว, 2561) ที่ศึกษารูปแบบและแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในชุมชนบ้านบือแนแล ซึ่งพบว่า เยาวชนมีแนวทางปฏิบัติที่ดีแล้วในระดับหนึ่ง

และสามารถพัฒนาต่อยอดได้โดยการส่งเสริมกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับผู้สูงอายุ อาทิ กิจกรรมด้านศาสนา การดูแลสุขภาพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านพฤติกรรมปฏิบัติที่เหมาะสม ตลอดจนสภาพปัญหาที่อาจเป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับผู้สูงอายุ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในชุมชนมุสลิมอย่างยั่งยืนต่อไป (Niyo, 2006; Nima & Hasuwannakit, 2018)

สรุปผล

จากการศึกษาแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในชุมชนบ้านป้อแฉะ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาสพบว่า ระดับการความคิดเห็นโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ โดยเฉพาะในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งสะท้อนถึงความตระหนักรู้ของเยาวชนต่อบทบาทของตนในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้สูงอายุในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ สภาพปัญหาในการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุ พบว่า เยาวชนบางส่วนยังมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทั้งในด้านการใช้ถ้อยคำและการแสดงออก เช่น การพูดจาไม่สุภาพ พูดจาหยาบค้าย หรือแสดงกิริยาที่ขาดความเคารพต่อผู้สูงอายุ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการปลูกฝังจริยธรรมและค่านิยมตามหลักศาสนาอิสลาม เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างวัย และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนโดยรวม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรเผยแพร่ผลการวิจัยฉบับนี้ให้แก่เยาวชนในชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกในการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชนกับผู้สูงอายุในสังคม

1.2 ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมหรือเวทีเสวนา เช่น การบรรยาย การอบรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุ โดยอาศัยหลักการศาสนาอิสลามเป็นแกนกลาง เพื่อสร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการเคารพและให้เกียรติผู้สูงอายุ อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังชุมชนมุสลิมอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยทางวัฒนธรรม สังคม และศาสนาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนในบริบทที่หลากหลาย

2.2 ควรดำเนินการวิจัยในลักษณะเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มศาสนาต่างๆ หรือในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางศาสนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและรอบด้านมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะช่วยส่งเสริมแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและเคารพซึ่งกันและกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิงฉบับภาษาไทย

- กนกวรรณ ทองคำสิง. (2564). คหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(12), 169-186.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 5. วี. อินเทอร์เน็ต รินทร์จำกัด.
- นิรัชรา ลิลละย์กุล และปัทมา สุพรรณกุล. (2563). พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของผู้สูงอายุชาวไทยมุสลิมที่มีภาวะติดบ้าน: กรณีศึกษาจังหวัดยะลา. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 7(2), 194-205.
- บุญประจักษ์ จันทรวิน และนรานุช ชะระเชื่อน. (2565). ปัจจัยทางจิต ปัจจัยทางสังคม และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุมุสลิมในเขตชานเมืองตามลักษณะครอบครัว จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 11(2), 140-151.
- ปัญญา เรือนดี. (2567). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนคนไทยยุคใหม่ให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม. *วารสารไตรศาสตร์*, 10(2), 32-53.
- มาลีนี้ อาแว. (2561). *รูปแบบและแนวทางปฏิบัติตนของเยาวชนมุสลิมต่อผู้สูงอายุของชุมชนบ้านบือแนแล* [สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต]. สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
- สมพร โกมารทัต, อรัญญา ต้อยคัมภีร์, และศิริพร สัจจามันท์. (2565). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 14(3), 262-275.
- สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย. (2542). *พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย*. ศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน

เอกสารอ้างอิงฉบับภาษาต่างประเทศ

- Nima, Y., & Hasuwannakit, S (2008). *Medical and patient care that is consistent with the Muslim way*. Health Systems Research Institute.
- Niyo, M. (2006). *Muslim Lifestyle*. In Institute of Islamic Studies.